

ISTORIOGRAFIE

Texte și documente inedite Istoria muzicii în autobiografii (XII)

Fondul Ioan Vlăduță (I)

Viorel Cosma

Sergentul muzicant Ioan Vlăduță, în uniforma Regimentului 1 Mehedinți, nr.17 din Turnu-Severin (1896).

Prima autobiografie a unui șef de muzică militară (capelmaestru) am ales-o pe cea a colonelului Ioan Vlăduță (1875-1965), unul din cei mai de seamă și mai culti compozitori și dirijori militari ai epocii de la începutul secolului XX. Din păcate, „regele valsului românesc”, Iosif Ivanovici, nu și-a scris biografia, spre a începe serialul cu viața mult prea scurtă a celei mai proeminente personalități creatoare militare (a murit în 1902, în jurul vârstei de 55 de ani). Este interesant de reținut

faptul că primii dirijori de fanfară militară în țara noastră de la mijlocul secolului XIX (Eduard Hübsch, Joseph Herfner, Johann Jalovitzki, Eduard Soltys, Johann Anton Steph, Iosif Metz, Josif Vollmar, Francisc Ruszinski) erau muzicieni străini, de solidă cultură instrumental/ componistică (dirijori, orchestratori, compozitori). În repertoriul promovat în manifestările publice, pe lângă obligatoriile câteva marșuri patriotice și piese impuse de regulament, aproape toți capelmaștrii au promovat creațiile lui Haydn, Beethoven, Verdi, Rossini, Weber, Donizetti, Bellini, Wagner, Strauss, Ceaikovski.

Capelmaestrul Ioan Vlăduță a urmat Conservatorul din București și Leipzig, bucurându-se de profesori de mare pregătire profesională, ca Alfonso Castaldi, Eduard Wachmann și Max Reger (Leipziger Konservatorium für Musik). Ca dirijor, s-a specializat la Viena (cu Wilhelm Wacek) și la Paris (cu Gabriel Parès). Când l-am cunoscut - prin anii 1958-1959 - la Bucureștim locuia în același cartier cu mine (Cotroceni); era pensionar, extrem de activ, energetic, bine dispus și plin de umor. Pe timpul verii lui 1959, trecea aproape săptămânal să mă scoată la o plimbare pe Bulevardul Palatului Cotroceni, unde exista o bancă solitară pe care ne asezam la discuții interminabile. Dispunea de o memorie surprinzătoare pentru vârsta destul de înaintată (peste 70 de ani) și era foarte mândru că a pornit în cariera militară extrem de timpuriu (copil de trupă, soldat, caporal și sergent muzicant la Turnu-Severin). Nu voi uita toată viața cum și-a început Ioan Vlăduță zbuciumata autobiografie: „Copil sărac din Județul Mehedinți, cu fluier și opinci.” Spre a mă convinge că a ales muzica în armată, a scos din servietă o fotografie de epocă, în uniformă militară, și o partitură („Marșul ofițerilor”) pe a cărei copertă scria: „Ioan Vlăduță, sergent muzicant în Reg. I Mehedinți, nr.17. Severin, Iulie, 18, anul 1896.” Din acea clipă, i-am propus să-și scrie autobiografia pentru lexiconul Muzicieni români, fără nicio restricție de spațiu.

Provocarea a dat roade neașteptate: Ioan Vlăduță a redactat un roman al vieții și activității sale artistice și militare, pe care i-am propus să-l intituleze *Memorii*, în vederea tiparului. I-am sugerat pe parcursul redactării să încerce a contura unele

mici portrete ale colegilor săi muzicieni precum și ale șefilor militari. În anul 2005, Colonelul Inspector Ionel Croitoru, ajutat de colegii Lt. Col. Platon Constantin și Căpitanul dr. Gheorghiu Nicolae, au dat însemnărilor o formă definitivă de tipar și volumul a apărut sub egida Inspectoratului Muzicilor Militare. Manuscrisul autograf s-a aflat în posesia mea vreme de peste un sfert de veac, unele fragmente publicându-le în revista „Viața militară”, în 1996.

Inspectorul general al muzicilor militare, Lct. Col. Ioan Vlăduță
(1875-1965)

Prima parte din „Memoriile” șefului de muzică din comuna Valea Boerească a Olteniei, care reprezintă epoca tinereții de la soldat voluntar (1893), caporal muzicant (1894), sergent muzicant (1895) și subșef de muzică (1896-1898) până la ofițer-șef de muzică (1898), are ca momente esențiale Concursul muzicilor militare de la Expoziția aniversară a regelui Carol I (1906), contactele artistice cu Viena și Parisul, perioadele de la Botoșani și Iași, când Ioan Vlăduță a cunoscut primele împliniri majore de carieră artistică și didactică. Autorul însemnărilor nu dispune de talent literar, de condei de scriitor memorialist. Limbajul este mai mult oral, predomină întâmplările

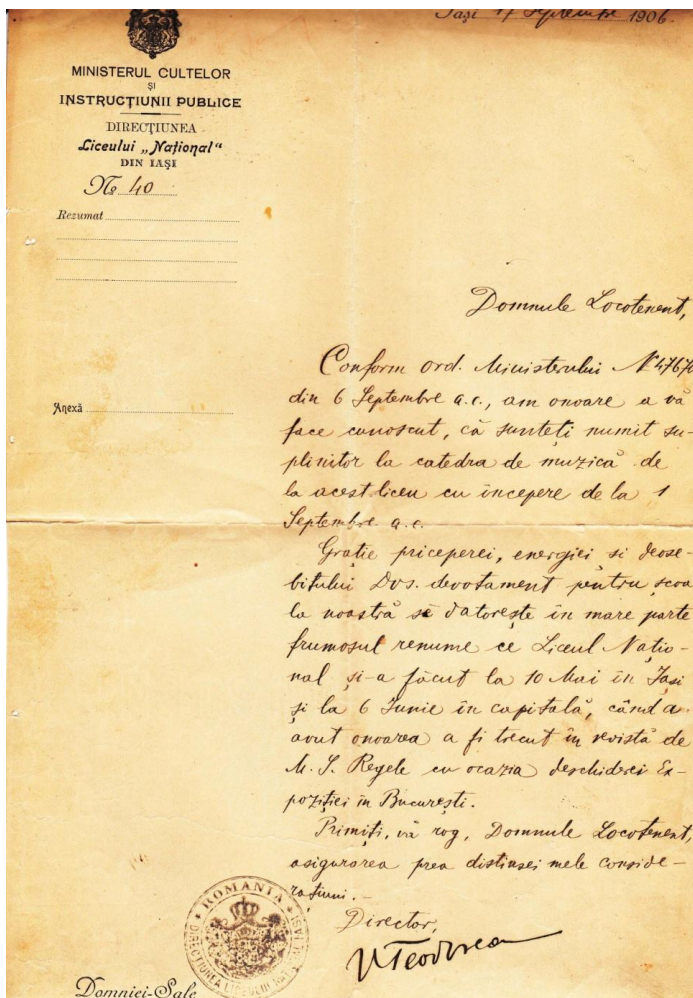
secundare, minore, conflictele mărunte de serviciu, luptele interne de promovare militară, camarila regală de promovare a fanfarelor, dispute mărunte cu șefii ierarhici și colegii de regiment. Momentul esențial însă, rămâne perioada primului război mondial (1916-1918). Detaliile dispun de valori remarcabile pentru istoria muzicilor militare și mai ales pentru atmosfera ce domina în mediul militar artistic de ieri, în comparație cu cel din zilele noastre. Ioan Vlăduță era un om sincer, riguros, capabil de proiecte ample pentru mișcarea muzicală din armată. O parte din ideile sale le-a rezolvat din clipa când a preluat șefia inspectoratului muzicilor.

Poate că autobiografia lui Ioan Vlăduță a depășit cadrul unei simple fișe personale . Bogăția de amănunte extra-profesionale au darul să împrumute ceva din portretul unui muzician militar de acum un veac, ceea ce îl singularizează pe acest polivalent dirijor, compozitor, profesor și militar pur sânge. Școala militară românească de odinioară dispunea de personalități remarcabile în arta sunetelor, cu nimic inferioare celor din viața civilă.

Muzica Batalionului 8 Vânători din Botoșani, pe platoul militar din București (1903) sub conducerea șefului de muzică, clasa a III-a, Ioan Vlăduță

Directorul Liceului Național din Iași, Vasile Teodoreanu, îl anunță pe capelmaestrul Ioan Vlăduță că a fost numit pe 1 septembrie 1906, profesor la catedra de muzică „grație priceperii și deosebitului dvs. devotament pentru școala noastră”.

Copilăria mea. Cariera mea

Eu, Vlăduță Ioan, născut în anul 1875, luna iunie, ziua 22, în comuna Valea Boerească, din părinți muncitori de pământ, foarte nevoiași.

Încă de mic copil, de la vârsta de 4-5 ani, am avut înclinații pentru muzică. Îmi făceam vioară din cocean de porumb și din șindrilă.

Tatăl meu care mai avea încă patru copii de hrănit, deși nu se prea trecea cu firea pentru hrănirea lor, căuta totuși să se debaraseze de ei. Hrana ce ne dădea era foarte simplă și ieftină: pâine de secară neagră, ca pământul cel mai negru. Cu ea ne dădea și câte o ceapă, dar de cele mai multe ori o mâncam goală. Pe lângă această pâine și ceapă aveam la discreție fructele crude, din care cauză zăceam cu săptămânile de friguri. Odată cu trimiterea mea la școală am scăpat de această grozavă tortură. Am fost trimis la neamuri, care trăiau în alt fel. Aici mi se servea o masă cu mâncăruri calde, cu o pâine albă făcută în casă de grâu curat. Am prins putere și gust de învățătură, încât clasa I și a II-a primară le-am trecut într-un an, dându-mi-se drept recompensă premiul al doilea. Concomitent cu studiul cursului primar, învățam să cânt la vioară și ajunsesem să cânt destul de bine cântecele naționale țărănești. Cursul primar l-am terminat la școala primară din Turnu Severin, al cărui director era neuitatul Spineanu. Cu toată silința mea la învățătură, parcă era un făcut, nu reușeam să iau premiul I, deși îl doream din toată inima și-l meritam, însă erau băieți care au fost premiați din clasa I până într-a patra inclusiv și nu puteau fi înlăturați pentru mine, ar fi fost o nesocotire a drepturilor lor, fiindcă erau silitori și ei.

După cum am mai spus, tatălui meu îi venea greu să hrănească atâția copii și căuta să se descotorosească de ei, pentru a nu le mai da pâinea neagră și ceapa pe care le-o dădea cu atâta strângere de inimă. A căzut norocul pe mine. Mi-a pus vioara la subțioară și m-a dus la muzica Regimentului

17 Infanterie din Turnu Severin. Acolo muzica făcea școală de ansamblu pe o piesă de operă sub conducerea capel-maistrului Misbach.. M-am prezentat în fața lui și i-am spus că vreau să intru copil de trupă la muzică. După ce m-a pus să cânt câteva hore și sârbe în răsul muzicanților, mi-a spus că sunt primit copil de trupă. M-a îmbrăcat cu haine potrivite și m-a dat pentru instruire sergentului Petre Elinescu, fostul profesor de flaut la Conservatorul de muzică din București.

De la domnul Capel-maistru am învățat violina și noțiuni începătoare de pian. De la domnul sergent Elinescu am învățat clarinetul și flautul, iar de la domnul subșef Boșoreanu am învățat grifele la toate instrumentele de alamă. Știam deci să mânuiesc teoretic toate instrumentele de lemn și alamă. Mai trebuia să pun în practică mecanismul acestor instrumente, lucru nu prea ușor de obținut din cauza invidiilor muzicanților. Deseori mi se spunea când încercam să suflu într-un instrument de alamă: „Ce măi, Vlăduț, ai învățat clarinetul și vrei să mai înveți acum și trompeta, basfligornul, fligornul, etc.” și-mi lua instrumentul cu dușmănie de la gură. Nu m-am descurajat. Duminica și sărbătorile nimeni nu rămânea în cazarmă, numai eu eram în sala de muzică intrat acolo prin fereastra lăsată de mine dezăvorâtă și mă lăfăiam în studiul practic al instrumentelor și individual, eram atât de antrenat și preocupat cu exercitarea fiecăruia pe piesele regulamentare. Aceasta era întotdeauna punctul culminant al studiului elevilor muzicanți. Încântat că după mai multe ședințe de felul acesta, am trecut punctul culminant la marșuri, valsuri, polci, etc., am uitat că trebuie să părăsesc sala de muzică pe fereastra pe unde intrasem și m-a găsit sergentul de zi, care mi-a administrat, după cum era obiceiul, un toc de bătaie strașnic pentru că intrasem acolo.

La un exercițiu individual la care căpitanul Wiest nu lipsea dintre noi, am executat în fața lui cu cornii un pasaj de Wilhelm Tell, lăsându-i înmărmuriți atât pe corniști, cât și pe șef. Am trecut apoi la basuri, heliconii bași, cu care executam pasagii grele de bas, sub uimirea șefului și muzicanților heliconiști.

În felul acesta mi-am însușit eu cunoașterea practică a instrumentelor de muzică militară. Totuși, eram nemulțumit de viitorul meu. Îmi ziceam, colegii mei de școală premianți, erau toți prin licee teoretice, comerciale, etc., numai eu rămăsesem un muzicant care trebuia să cânte pentru distracția altora.

Îngrijorat de viitorul meu, am întrebat într-o zi, la o școală de ansamblu, într-un repaus, pe sergenutul Elinescu, singurul care îmi era binevoitor din toată muzica, dacă au voi învăța zi și noapte, ce voi putea ajunge? El mi-a răspuns :„Uite! Ca acela din mijloc (ca Wiest), profesor de muzică la liceu, profesor la conservator, inspector al muzicilor. Iacă! Eu mă duc acum la Conservatorul din București și am să ajung profesor la conservator.” Într-adevăr a ajuns profesor de flaut la Conservatorul din București.

Încurajat de spusele lui Elinescu, mi-am cumpărat cărți și am trecut an de an, în particular cele opt clase de liceu, la liceul „Traian” din Turnu Severin. Paralel cu acest studiu, făceam teoria muzicală cu profesorul de muzică Oprea Stănescu de la liceul „Traian”, armonia, contrapunctul, orchestrația cu căpitanul Wiest de la muzica Regimentului 17 infanterie.

Pregătit la aceste cursuri de muzică, am dat examen particular la Conservatorul de muzică din București, sub direcția muzicianului Wachmann Eduard. După absolvirea conservatorului la aceste cursuri de teorie (solfegii, game, etc.) și de armonie, m-am prezentat la examenul de șef de muzică clasa a III-a, în fața comisiei de examinare compusă din: Iosif Ivanovici, Krathochvil Anton, ca membri. M-au pus să cânt la toate instrumentele și ca, corolar a acestei probe, am scos de la carâmbul cismeii un fluier cu o țevă și jumătate, cu care le-am executat un duet și un concert de flaut de Terschak.

Toți muzicanții, candidații și comisia au rămas surprinși de execuția duetului pe intervală de terță, sextă, cvintă și octavă, atât de perfect. Comisia a examinat foarte amănunțit fluierul pe care-l păstrez și azi, elogiindu-mi iscusința și dexteritatea.

Ca rezultat al acestui concurs, am fost numit șef de muzică clasa a III-a, în anul 1898, la Regimentul 35 Infanterie, Botoșani, nou înființat. Aici am început înființarea muzicii, de la pupitru, iar repertoriul de la piesele regulamentare și până la operele lui Beethoven și Wagner.

În cursul înființării muzicii și a formării muzicanților executanți, generalul, comandantul Diviziei a 8-a, un plictisit, căuta să-și omoare timpul și plictiseala cu o vioară și un flaut. Pentru acest lucru îi trebuia un tovarăș care să-i țină hangul. S-a gândit la mine și, i-a propus să facem în fiecare zi de la orele 2 (14), muzică de violină și de flaut, împreună. Am făcut câteva ședințe de la 2 și până la 9, am cântat împreună când la flaut, când la violină. Dar, am băgat de seamă că acest gen de muzică îi folosea domnului General, poate și mie, dar progresul muzicii mele stătea pe loc. M-am hotărât s-o rup cu domnul general orice s-ar întâmpla. Zis și făcut. Când trebuia să mă duc la ora 2, îi trimiteam un bilețel în care-l rugam să nu se supere că nu pot veni azi. Domnia sa nebănuindu-mi intenția, adică, că nu mai vreau să continui ședințele de muzică, de flaut și violină cu el. Domnia sa, îmi trimitea vorba să vin a doua zi. A doua zi, la fel, trimiteam biletul formulat în același format și așa mai departe, până când a înțeles că nu mai vreau să mă mai duc; așa că, la ultimul bilețel am primit răspuns să nu mă mai duc până nu mă va chema domnia sa. De chemat nu m-a mai chemat, însă mi-a trimis vorbă că sunt pedepsit cu 15 zile de arest, pentru că am mers contrar ordinelor date, cu bicicleta pe trotuar. În timpul acestei pedepse private de libertate, am scris valsul „Suvenir de Botoșani”.

Divizia a 8-a, adică clădirea acestui comandament, era gard în gard cu grădina publică a orașului Botoșani, așa că domnul general care locuia în corpul de casă al diviziei, vrând, nevrând, se delecta cu concertele de promenadă ale muzicii mele, care datorită curajului și priceperii mele, a putut să ajungă la progrese uimitoare de perfecționare muzicală și de ansamblu.

Fără să vrea domnul general admira valsul „Suvenir de Botoșani”, ca o operă a unui compozitor vienez și atunci când

muzica executata sub conducerea mea acest vals, domnia sa oprea, dacã se gãsea în timpul mesei, orice servire a mâncãrurilor. Lucrul acesta îl știu de la doamna general Palade, care l-a dezaprobat pentru cele 15 zile de arest date pentru un motiv inventat ad-hoc.

În timp ce eu lucram cu entuziasm pentru formarea muzicii, domnul general stãruia pe lângã fiecare comandant ce urma la comanda regimentului, sã mã mute și sã aducã un altul în locul meu, care sã fie mai supus ordinelor și dorințelor sale.

Activitatea și roadele atãt de prodigioase ale muzicii, au paralizat orice acțiune a acestui general în favoarea mea.

Șeful muzicii Regimentului 17 Infanterie a introdus în anul 1894, seria completã a saxofoanelor: sopran, alto, tenor, bariton, bas. Aproape doi ani nimeni nu a știut sã cãnte cu aceste instrumente. Eu fiind șeful muzicii peste toatã averea muzicii, nu mi-a fost greu sã studiez și sã cunosc mecanismul acestui instrument, saxofonul.

Așa cã trebuie reținut cã saxofonul dateazã la noi în țarã din anul 1894 și cã acel dintâi care a executat cu acest instrument, am fost eu și dupã mine a urmat Mãnescu, devenit, mai târziu, șeful Muzicii Regimentului 17 Infanterie Turnu Severin.

La început eram în muzica Regimentului 17 Infanterie un toboșar mic, iscusit. Dupã aceea, trecând la clarinet, devenisem cel mai bun clarinetist, dupã Elenescu și Aricescu. Pentru instruirea elevilor soldați și copiilor de trupã, eram întotdeauna eu însãrcinat.

Cãpãtasem și în aceastã direcție o perfecțiune mare, atãt ca metodã de predare, cãt și ca autoritate în fața elevilor soldați și a copiilor de trupã. Într-o epocã când regimentul angajase pentru muzicã 24 copii de trupã, tot eu am fost însãrcinat cu educarea lor muzicalã.

Când le-am dat instructorilor de instrumente, elevi instruiți, fiecare din ei își cunoștea mecanismul instrumentului la care-l repartizasem și știa sã cãnte dupã rolul și caracterul instrumentului sãu.

Acestã iscusunță a mea mi-a atras o recompensã mare și rarã, am fost înaintat subșef de muzicã, ceea ce înseamnã

adjutant, aveam trei galoane ca semn distinctiv, la fel ca și adjuvantul regimentului. Venind la comanda regimentului, colonelul Crasan a adus cu el și un plutonier (sergent major) ca instructor de corniști. Era, într-adevăr un excelent instructor de corniști. Colonelul Crasan avea cu drept de cuvânt, de ce să fie atât de supus și serviabil cu instructorul de corniști Petrovici I. Acest om era și un spion în Regimentul 17 Infanterie. Toți ofițerii regimentului se fereau de el ca de foc. Printre ei eram și eu. Dar Petrovici cu toată dragostea și prietenia ce i-o arătam, ca unui element de valoare și mai bătrân, totuși îmi purta o ură ascunsă pentru faptul că aveam un galon mai mult decât el, pe cel îngust de adjuvant. El a pus pe colonel să mi-l dea jos. Colonelul pentru a-i face pe plac, a dat ordin lui Wiest să-i prezinte muzica la inspecție. Imediat ce a intrat în sala de muzică, colonelul Crasan și-a fixat ochii pe mine. M-am bucurat, crezând că-i sunt simpatic cum fusesem tuturor comandanților de regiment dinaintea lui. A ascultat o singură piesă și a plecat. După vreo oră mi-a comunicat să dau jos galonul de adjutant. L-am dat jos fără prea mare părere de rău, fiindcă eu eram atunci candidat ca șef de muzică. Dar ceea ce m-a jenat era faptul că lumea și prietenii mei, credeau că am fost degradat pentru o abatere gravă de la datorie. Lumea însă a aflat fapta meschină a colonelului și a lui Petrovici și i-a blamat așa cum s-a convenit.

Concomitent cu educarea muzicii divizionare a Batalionului 8 Vânători (Regimentul 35 Infanterie se desființase, transformându-se în două batalioane de vânători 7 și 8), am format o orchestră pe lângă Ateneul Român din Botoșani. Această orchestră era formată din diletanți, oameni de seamă ai orașului Botoșani. Am primit să-i conduc cu condiția ca să mi se supună și să studiem piesele până la ajungerea perfecțiunii celei mai înalte.

Printre acești diletanți, ingineri, doctori, directori de bancă, de poștă, judecători, etc. era și un desăvârșit muzicant de naționalitate boem (Bernard). Cânta la violă cu o virtuozitate desăvârșită. Așa că domnii Rangli, Chesim, Țăranu, Sen Georges și alții care vedeau la Bernard, atenția deosebită cu care urmărea bagheta mea, nu se mai văitau ca altă dată că

sunt oboșiți și că ar fi bine să se mai odihnească puțin, ci studiau cu râvnă fără nici un fel de obiecțiune.

Eram în studiu cu un program de piese pentru un concert în fața marelui public. Ne-am înțeles la o ședință asupra orelor de repetiție. Domnul judecător Rangli, cel mai bun violonist din orchestră și-a luat partea sa de violină s-o studieze acasă, neputând să ia parte la repetițiile individuale și de ansamblu, fiind în fiecare zi ocupat cu procesele.

Am stabilit să vină la ultima repetiție de ansamblu. Ultima repetiție era cu o zi înainte de ziua concertului. Orchestra era atât de bine pregătită că putea fi dispensată de repetiția de ansamblu din ajunul concertului. Totuși, ea a trebuit să fie convocată pentru ca să se pună la punct și domnul Rangli, mândru și încrezător în forța sa violonistică, când a auzit ansamblul și, neputându-se ține de ceilalți violoniști, cu mult mai slabi decât dânsul, și-a strâns vioara și arcușul și a fugit, așa că nu l-am mai văzut nici până în ziua de azi.

Ateneul și membrii lui, pentru succesul strălucitor realizat de orchestră, mi-au oferit o baghetă de abanos, înfășurată cu o fâșie de argint, numele meu fiind încrustat pe ea.

Vrednic de această baghetă l-am găsit pe demnul meu urmaș la Inspectoratul Muzicilor Militare, pe colonelul Eremia, căruia vreau să i-o dăruiesc din toată inima.

În anul 1903, Batalionul 8 Vânători a fost rânduit de gardă și reședința regală de la Sinaia. În vederea preparativelor pentru înlocuirea vechiului batalion, Batalionul 8 Vânători a fost cazat cu un an înainte la Arsenalul Armatei. Muzica și orchestra erau plasate într-o cameră a Arsenalului. Acolo îmi făceam școala de ansamblu a muzicii și orchestrei. La școala orchestrei luau parte pentru practică elevi de la Conservator. Printre aceștia era și un violoncelist, anume Georgescu, poate chiar actualul conducător de orchestră cu faimă George Georgescu.

Țin să-l relev că dacă a fost și el cumva printre acei elevi și și-a însușit unele metode și procedee de la mine, firește, e meritul său, și îi aduc laudele și felicitările mele.

Înapoierea la București a Batalionului 8 Vânători

După terminarea misiunii sale de gardă de la Sinaia, Batalionul 8 Vânători și-a luat reședința în capitala țării. În scurt timp după cazarea sa în București s-a ivit un loc vacant de șef de muzică la Regimentul 13 Infanterie din Iași, prin decesul șefului de muzică, căpitanul Lehr. Am cerut și eu acest loc, rugând comandantul Batalionului să-mi dea consimțământul. Maiorul Boureanu mi-a promis, însă îi venea greu să se despartă de mine. De aceea m-a ținut mereu cu vorba până a fost numit în postul vacant un oarecare Pascu, reușit la un examen mai vechi. Am protestat la minister pentru acest fapt, însă ministrul fiind obligat față de o personalitate politică, nu voia să accepte schimbarea lui Pascu cu mine. Atunci am venit și eu cu o personalitate și mai influentă, față de care ministrul a cedat și m-a mutat pe mine la Iași, iar pe Pascu de la Iași la București, la Batalionul 8 Vânători.

Muzica Regimentului 13 Infanterie din Iași avea mare faimă, era socotită ca cea mai bună muzică din țară. Această faimă m-a pus pe gânduri, fiindcă faima era falsă, faima de fapt nu era a muzicii, ci al lui Lehr, care cu drept cuvânt o merita și ca muzicant și ca tradiție, întrucât făcea parte din familia celebrului violonist Luis Wiest.

Muzica era mare și încadrată cu muzicanți de mână întâia. Fligornistul Cuculeț era un tehnician de mare valoare și ca ton de frumusețe rară, avea și dexteritate. Basfligornistul Vasiliu era la fel de bun. Aceștia doi duceau în spatele lor întregul efectiv al acestei muzici cu faimă.

M-am gândit, toată lumea era deprinsă cu această muzică fără suflet, fără vervă.

Generalul Iarca, comandantul Corpului 4 Armată o audia ca pe o muzică excelentă, Mi-am zis: Am nimerit-o rău, fiindcă îndreptările ce le voi face vor fi luate de prost gust și o să mi se spună că am stricat bunătate de muzică.

Mă luptam cu voința de a rămâne sau de a mă duce. În cele din urmă m-am hotărât să încerc.

SUMMARY

Viorel Cosma

Original Texts and Documents.

Music History in Autobiographies (XII)

The Ioan Vlăduță Archive (I)

This is the autobiography of a chief of military music (chapelmaster) – Colonel Ioan Vlăduță (1875-1965), one of the most notable and cultivated military composers and conductors of the beginning of the twentieth century. Chapelmaster Ioan Vlăduță studied at the Conservatoires of Bucharest and Leipzig, working with teachers of a remarkable professional training such as Alfonso Castaldi, Eduard Wachmann and Max Reger. As a conductor, he specialised himself in Vienna (with Wilhelm Wacek) and Paris (with Gabriel Parès).

The essential moment of the autobiography is the period of the First World War (1916-1918). The details offer paramount information on the history of military music and especially on the atmosphere that dominated the military artistic environment of yore as against that of our times.

Traducerea rezumatelor: **Alina Bottez**